

RISCURI DE CONTAMINARE ÎN PRACTICA MEDICALĂ

Exercitarea profesiunilor din domeniul medical implică expunerea personalului la factori de risc specifici. Dintre aceștia, riscul de contaminare reprezintă unul din riscurile profesionale medicale majore. Acesta apare datorită expunerii personalului la agenții de contaminare specifici în cursul exercitării profesiei. Există reglementări legale pentru diminuarea și/sau evitarea riscului de contaminare a personalului medical.

Contaminarea se poate produce prin expunere la agenți fizici, agenți chimici și farmaceutici, și agenți biologici. În practica medicală există potențial de contaminare radioactivă, contaminare chimică și contaminare infecțioasă.

Contaminarea radioactivă apare ca rezultat al expunerii profesionale la radiații ionizante și/sau la materiale radioactive solide, lichide sau gazoase folosite în activitățile nucleare medicale de diagnostic și tratament. Grupa de risc major o constituie personalul din secțiile de radiologie și radiodiagnostic, expunerea profesională fiind practic neglijabilă la celelalte categorii de personal medical.

Contaminarea chimică ca rezultat al expunerii profesionale la agenții chimici și farmaceutici folosiți în activitatea medicală: substanțe chimice solide, lichide sau gazoase, care pot fi toxice, corosive ori inflamabile; medicamente și substanțe chimioterapice, care pot fi citotoxice, genotoxice, mutagene, teratogene sau carcinogene. Contaminarea chimică se poate realiza, de asemenea, prin expunere la deșeurile chimice rezultate din activitatea medicală. Poate afecta toate categoriile de personal medical.

Contaminarea infecțioasă apare ca rezultat al expunerii profesionale la agenți biologici, reprezentați de sânge sau alte fluide biologice, virusuri, bacterii, paraziți și/sau toxine ale microorganismelor etc. Poate afecta toate categoriile de personal medical prin contact cu organismul bolnav sau purtător de boli infecțioase și cu produsele biologice ale acestuia, în cursul activităților de diagnostic și tratament, sau prin contact cu deșeurile infecțioase rezultate din activitatea medicală. În scopul evitării acesteia trebuie respectate **precauțiunile universale**, standarde fundamentale, reglementate în România prin

Ordinul MS nr. 894/1994, care se referă la măsurile ce trebuie aplicate de personalul medico sanitar în practica medicală, în scopul evitării contaminării infecțioase atât a personalului medical, cât și a pacienților.

Deșeurile periculoase rezultate din activitatea medicală pot fi deșeuri anatomo-patologice, deșeurile infecțioase, deșeurile înțepătoare-tăietoare, deșeurile chimice și farmaceutice.

Deșeurile anatomo-patologice cuprind părți anatomice, material biopsic rezultat din blocurile operatorii de chirurgie și obstetrică (fetuși, placentă), părți anatomice rezultate din laboratoarele de autopsie, cadavre de animale rezultate în urma activităților de cercetare și experimentare medicală. Toate aceste deșeuri se consideră infecțioase conform Precauțiunilor universale.

Deșeurile infecțioase sunt deșeurile care conțin sau au venit în contact cu sângele ori cu alte fluide biologice, precum și cu virusuri, bacterii, paraziți și/sau toxinele microorganismelor, de exemplu: seringi, ace, ace cu fir, catetere, perfuzoare cu tubulatură, recipiente care au conținut sânge sau alte lichide biologice, câmpuri operatorii, mănuși, sonde și alte materiale de unică folosință, comprese, pansamente și alte materiale contaminate, membrane de dializă, pungii de material plastic pentru colectarea urinei, materiale de laborator folosite etc.

Deșeurile înțepătoare-tăietoare sunt reprezentate de ace, ace cu fir, catetere, seringi cu ac, branule, lame de bisturiu de unică folosință, pipete, sticlărie de laborator ori altă sticlărie spartă sau nu, care au venit în contact cu material infecțios. Aceste deșeuri se consideră infecțioase conform Precauțiunilor universale.

Deșeurile chimice și farmaceutice sunt deșeurile care includ serurile și vaccinurile cu termen de valabilitate depășit, medicamentele expirate, reziduurile de substanțe chimioterapice, reactivii și substanțele folosite în laboratoare. Sunt considerate deșeuri chimice și substanțele de curățenie și dezinfecție deteriorate ca urmare a depozitării lor

necorespunzătoare sau cu termenul de valabilitate depășit, de exemplu: substanțe dezinfectante, substanțe tensioactive etc.

Printr-o conduită adecvată la locul de muncă, cu respectarea prevederilor legale, personalul medical are nu numai obligația, dar și interesul de a evita atât contaminarea proprie, cât și a pacienților aflați în contact cu serviciile medicale de sănătate.

Bibliografie

Hotărârea nr. 1093 din 16/08/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de munca (Monitorul Oficial, Partea I nr. 757 din 06/09/2006).

Hotărârea nr. 1092 din 16/08/2006 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți biologici în muncă (Monitorul Oficial, Partea I nr. 762 din 07/09/2006)

Ordonanța de urgență nr. 78 din 16 iunie 2000 privind regimul deșeurilor (Monitorul Oficial, Partea I nr. 283 din 22 iunie 2000)

Revista Actualități stomatologice, Nr. 5 Anul II octombrie 2000

Institutul de boli infecțioase “Prof. Dr. Matei Bals” : Implementarea unui program de diminuare a riscurilor într-un spital